פרק 3 יש בערכין

משנה - דף יג:

סוגיא - דף יג:-יד. - נושא: מדוע משנתנו מזכירה דווקא ישראל בקשר לנערך

סקירה כללית

פירוט למטה

רקע

כנ"ל (סוגיא - דף ה: - נושא: נכרי מעריך/נערך?) רבי מאיר סובר שנכרי נערך

משנתנו

העריך את הנאה **שבישראל**...

ביאור משנתנו

אפשר שמשנתנו אפילו לפי רבי מאיר ו"ישראל" לאו דווקא,

ומוזכרת מטעם:

1. להודיענו דרך אגב שאסור להחמיא נכרי שהוא נאה
2. אגב הסיפא, שבסיפא בשדה אחוזה שייך רק בישראל

משנה - דף יד.

סוגיא - דף יד.: - נושא: פדיית שדה אחוזה שיש בו אילנות

סקירה כללית

קצת מורכב!

מחלקת האם אדם מקדיש בעין יפה או בעין רעה,

ובהתאם, במקדיש שדה אחוזה עם אילנות, האם צריך לפדות את האילנות בנפרד (לפי שוויים).

משנתינו האומרת שפודים פרדס בלי להוסיף עבור הגפנים, ייתכן שכוונתה היא שדה שראויה להיות פרדס, אבל לא שבאמת יש בפנים גפנים.

רקע

- רבי שמעון סובר המקדיש בעין רעה מקדיש
- רבי שמעון סובר הולכים לפי שעת הפדיון ➔ לפי ההווה אמינא אבל למסקנא לאו דווקא שהוא סובר ככה.

פירוט

שיטות: מקרים	רב הונא	רבי שמעון
עקרון: האם מקדיש בעין רעה או עין יפה?	בעין יפה	בעין רעה
השלכה – דין: שדה אחוזה שיש בו אילנות האם התכוון לפתות את האילנות בניפרד	בנפרד (לא התכוון לחסור בפדיון)	כלול עם השדה (התכוון לחסור בפדיון)
קושיא על רב הונא	**<u>משנתנו</u>** אומרת שבפרדס (הרי יש בו גפנים) פודים רק את השדה!	
תירוץ (ייתכן שכוונת המשנה היא...)	הכוונה **שראויה** להיות פרדס; לא שבפועל יש בו גפנים	

יש עוד 2 קושיות על רב הונא:

- לאחת מהן מתרצים שהכוונה היא שמשלמים בנפרד בשביל האילנות
- לשנייה מתרצים שזה הולך לשיטת רבי שמעון (ורב הונא חולק עליו)
  - ולמרות שבברייתא זו אין הולכים לפי שעת הפדיון והרי רבי שמעון סובר שכן הולכים לפי שעת הפדיון, ייתכן שרבי שמעון אינו הולך לפי שעת הפדיון...

סוגיא - דף יד: - נושא: דינים שונים לגבי שדה <u>אחוזה</u> שהוא טרשים / אילנות של שדה אחוזה

סקירה כללית

נציג בטבלה לגבי שדה אחוזה שהוא טרשים ולגבי אילנות של שדה אחוזה - אם הקדיש או מכר, מתי הדינים שונים מרגיל ומתי שווים.

הגדרה

טרשים: שדה מלאה סלעים שאינה ראויה לזרע.

פירוט

הדין לגבי פדיה / לא גואלו: <u>מקרים בשדה אחוזה</u>		פדיה	לא גאלם
שדה אחוזה שהוא **<u>טרשים</u>**	הקדישו	פודם בשווים (לא במחיר הקצוב לשדה אחוזה) משום שאינו "בית זרע"	יוצאים לכהנים ביובל (כדין שדה אחוזה) משום שהוא אכן "**שדה**"
	מכרו	נגאלים פחות משנתיים (אינו צריך להמתין שנתיים כדין שדי אחוזה) משום שאין שייך לו "מספר שני **תבואות**"	חוזר לבעלים ביובל (כדין שדה אחוזה) משום ששייך אליו "ושב **לאחוזתו**".
<u>אילנות</u> של שדה אחוזה	הקדישם	פודם בשווים (לא במחיר הקצוב לשדה אחוזה) משום שאילן אינו "בית **זרע**".	אין יוצאים לכהנים ביובל (שלא כדין שדה אחוזה) משום שאין שייך לאילן "והיה השדה".
	מכרם	אין נגאלים פחות משנתיים (כדין שדי אחוזה) משום שאכן שייך לו "מספר שני **תבואות**"	אינו חוזר לבעלים ביובל (דלא כדין שדה אחוזה) משום שאין שייך לאילן "ושב **לאחוזתו**".

הערה

אין לומר שהאילן יגרר אחרי הקרקע שמתחתיו, שהרי אין קרקע מתחתיו כלול במחיר אילן אם לא פירט.

סוגיא - דף יד: - נושא: ① המחלקת בכמה פודים שדה מקנה ② לפי חכמים האם יש תוספת חומש גם בשדה מקנה

סקירה כללית

יש מחלקת במשנה האם שדה מקנה נפדה בשוויו או במחיר הקצוב לשדה אחוזה. הברייתא מבארת את טעם המחלקת. הגמרא נכנסת לעוד נושא...

משנתנו / ברייתא

שיטות:	תנא קמא (חכמים)	רבי אליעזר
דין: שדה מקנה – בכמה פודים	בשוויו	במחיר הקצוב לשדה אחוזה
טעם	"במכסס"	גזירה שווה: "וחשב"
האם החכמים משתמשים בגזרה שווה חלקית - להצריך חומש גם בשדה מקנה	↖ • לא – כי שני כתובים הבאים כאחד לחומש: שדה אחוזה ומקדיש ביתו [1] • "במכסת הערכך" – הקישו לערכין שאין חומש	

[1] אפילו למאן דאמר ששני כתובים הבאים כאחד כן מלמדים, כאן יש יותר משניים: מעשר, בהמה טהורה, ובהמה טמאה

משנה - דף יד:

סוגיא - דף יד: - נושא: כמאן משנתנו

סקירה כללית

פירוט למטה.

משנתנו

<u>רישא</u>: שור מועד **שהמית** את העבד... משלם שלושים שקל

<u>סיפא של הרישא</u>: אם **המית** בן חורין משלם שוויו

<u>סיפא</u>: (מועד) **חבל** (**לא** המית) משלם נזק שלם

רקע

רבי עקיבא: אף תם שחבל באדם משלם נזק שלם

כמאן משנתנו

כמאן הסיפא (**מועד** שחבל משלם נזק שלם)

<u>לכאורה</u> לא כרבי עקיבא (שהרי הוא סובר שבחבל שלאו דוקא מועד, אלא **גם תם**, משלם נזק שלם)

<u>אך לאו דוקא</u> כי ייתכן שמועד לאו דוקא, אלא אגב הסיפא של הרישא (ששם דוקא תם)

משנה - דף יד:

סוגיא - דף יד:-טו. - נושא: מנלן שבאונס ובמפתה נותן בושת ופגם (בנוסף לקנס)

סקירה כללית

למסקנא יש שני מקורות

(בהווה אמינא יש שתי סברות אחרות, אך יש פירכא לשתיהם – לא נכנס להן)

מסקנא

1. כתוב "תחת אשר **עינה**" זה אומר שהקנס הוא בשביל העינוי בלבד, אם כן שייך תשלום גם עבור בושת ופגם.
2. כתוב "ונתן האיש **השוכב** עמה" זה אומר שהקנס הוא בשביל הנאת שכיבה בלבד, אם כן שייך תשלום גם עבור בושת ופגם.